

www.aiq.co.il

ai 109

אדריכלות ישראלית

פביליון מחקר שובנה על ידי סטודנטים ומרצים במחלקות המחקר ICD & ITKE של אוניברסיטת שטוטגרט.
Research Pavilion, constructed by students and lecturers from the ICD & ITKE, Stuttgart University.
מחיר החוברת: 68 ש"ח. טלפון למנויים: +972-9-955-1500

Photo: ICD-ITKE | ISSN-0-792-1268

architecture of israel quarterly

109

המעבר מחדר המדרגות הפונקציונלי ללובי היוקרתי של מגדלי המגורים

מוכל האן, עמירן

בהיותה נקודת ממשק בין החוץ הציבורי והפנים הפרטי, המבואה או בשמה הפופולרי - הלובי, היא "שטח ההפקר" של הבניין - לא ממש פרטי ולא ממש ציבורי. אף על פי כן, באמצעות הלובי דיירי הבניין מבטאים את יחסם אל שכניהם, סביבתם ולמעשה גם אל עצמם. מבחינה פונקציונלית, הלובי משמש כחוליה מקשרת בין הרחוב, המעליות, המדרגות והחניה - במיוחד במקומות שבהם הדיירים מגיעים לביתם, בעיקר ברכב פרטי. לאור זאת, המבואה חייבת להיות ממוצבת באופן יעיל, כאשר מסלולי ההליכה קצרים ככל שניתן, ומונגשים לבעלי מוגבלויות בהתאם לחוק.

מבחינה אדריכלית - הלובי הוא נקודת המפגש האולטימטיבית בין דיירי הבניין - זירה פוטנציאלית לאינטראקציה חברתית - אמצעי לפישור בין הגישות השונות של דיירים שנקלעו לסיטואציה שיתופית שלא על פי בחירתם החופשית.

המאמר הזה מתמקד במשמעויות השונות של מבואת בניין המגורים, שהפכה בשנים האחרונות לדגל נדל"ני - מרכיב ייצוגי שעל פיו נקבע ערך הבניין, וככזה גם מעמדם הכלכלי של דייריו.

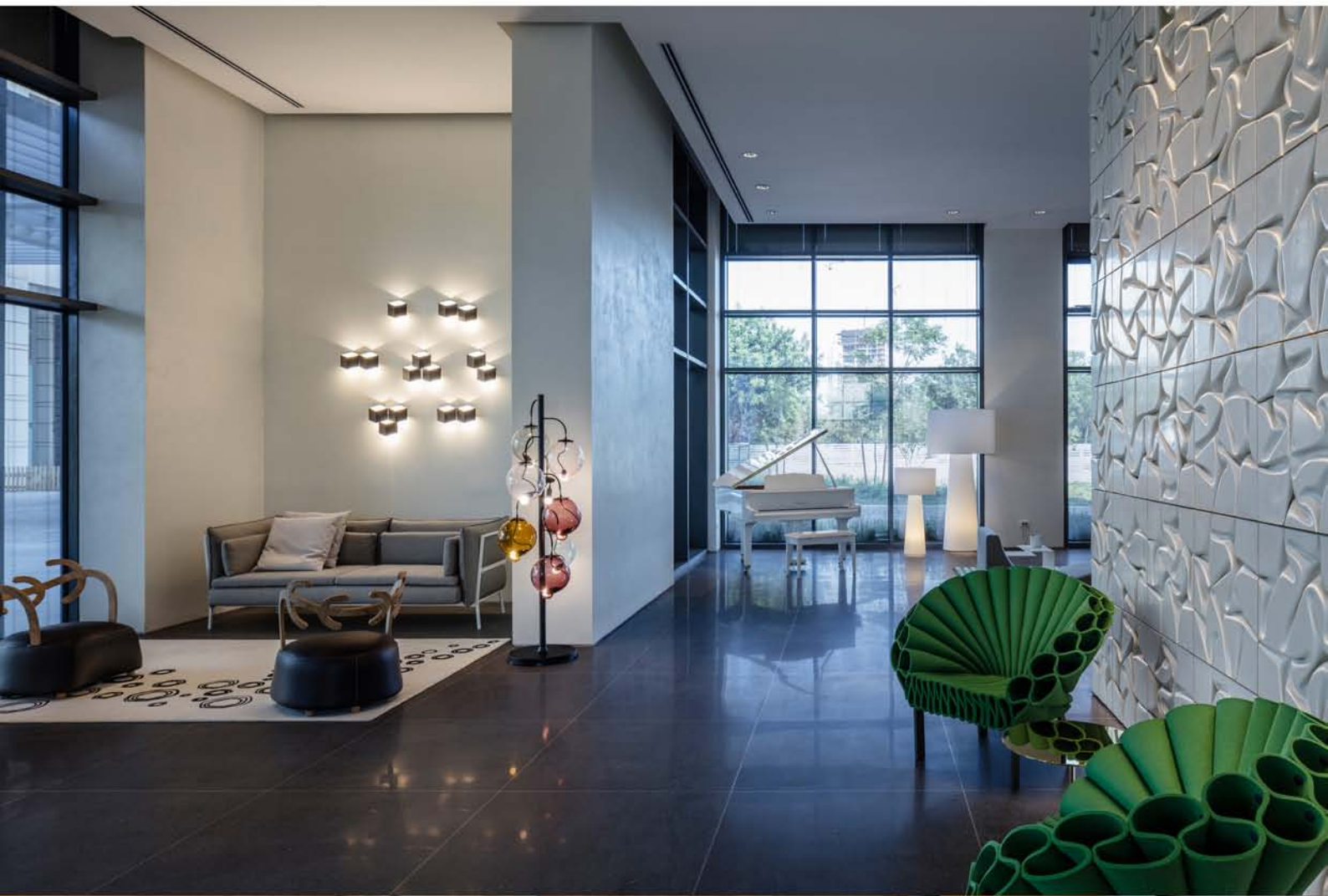
מדובר למעשה במעבר הדרגתי מחדר המדרגות הפונקציונלי, למבואה מפוארת המזכירה לובי של מלון - מרכיב אדריכלי המדגים היטב את הקשר הבלתי ניתן לניתוק בין "צריך" ל"מותר".

מבחינה פסיכולוגית, הרושם הראשוני הוא מאורע שמתרחש כאשר אנחנו פוגשים לראשונה במשהו אחר. האירוע הזה נוצר באמצעות פריטים המייצגים את התדמית המנטלית של הדבר. אחד הציטוטים הלעוסים בעניין הנראות הוא שלרושם הראשוני אין הזדמנות שנייה.

על פי חז"ל "אדם ניכר בכיסו, כוסו וכעסו". ולא בלי סיבה: מדובר בשלושה מרכיבים המייצגים את יחסו של האדם לסביבתו, וחכמים יוסיפו, גם לעצמו. את כל המרכיבים האלה ניתן כמובן לתרגם לאדריכלות: הכיס - התקציב; הכוס - הצורה; והכעס - ההתנהגות.

סקר מתוצפת שנערך לאחרונה על ידי אדריכלות ישראלית מגלה שהשימוש במרבית הפרטים המושקעים במבואה - מזערי. מסתבר, שהמרכיבים היחידים הנמצאים בשימוש אינטנסיבי הם דלת הכניסה המקודדת, הראי (הענק לפעמים), וכשישה מטרים רבועים בכניסה למעלית. זאת, כאשר מרכיבים מושקעים הניצבים שם בגאווה - ספסלים, כורסאות, חיפויי שיש, ובעיקר מרחב חופשי שמיועד באופן מוצהר

לובי וחללי מעבר מעוצבים בקפידה משרים אווירה נעימה ומזמינה במגדל W PRIME בתל אביב.
למעלה: פינת הסבה אינטימית בכניסה ללובי.
אדריכלים: אבנר ישר אדריכלים.
אדריכלות פנים: סטודיו מיכל האן.
צילומים: עמית גרון.

לאינטראקציה בין השכנים, נותרים מיותמים, וחכמים יותר יוסיפו - מבובזים.

יזמים למדו שהשקעה בשטחי הציבור הנראים לעין מחזקת את הרושם הראשוני, ומהווה יתרון לשיווק הדירות, גם כאשר הן קטנות כיום בהרבה מדירות ממוצעות שנבנו במחצית הראשונה של המאה העשרים. האדריכלים, שהסתגלו כצורך קיומי למצב, מבינים שכדי לרצות את היזם יש צורך להשקיע בניראות, משום שחווית המבנה אינה באמת מעניינת את היזמים.

על רקע זה מוצע לבדוק מחדש את הקשר בין ה"כוס" ה"כיס" וה"כעס", ולמקסם את התמורה האדריכלית מההשקעה העצומה המושקעת בחיפויים וריצופים יקרים, דלפקי כניסה מופקדי שמירה, ומצלמות ביטחון - באמצעות מחשבה יוצרת. כלומר, פחות צורה יותר תוכן.

על פי הכלל שבכל רע יש גם טוב, השימוש המטעה בלובי כסמל לאיכות אדריכלית, זולג מבתי היוקרה למבנים מן השורה, וגורר הפניית תקציבים לא מבוטלים ליצירת לובי ייצוגי, המעלה את ערך הנכס, וכפועל יוצא מקדם התייחסות חיובית יותר לחללים הציבוריים בבניין, ובעקבות זאת לרכוש הכלל בכלל.

